

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gregorits János ügyvéd ... által képviselt felperes neve... felperesnek, dr. Szél Péter ügyvéd ... által képviselt alperes neve... alperes ellen, szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt folyamatban lévő perben a Fővárosi Bíróság 2007. január 5. napján kelt, 8.P.631.272/2005/10. számú ítélete ellen az alperes által 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a nem vagyoni kártérítés összegét 100.000 (Százezer) Ft-ra és kamataira leszállítja, ezt meghaladóan a nem vagyoni kártérítés iránti követelést, valamint a jogdíj és kamatai megfizetésére irányuló kereseti kérelmet elutasítja, kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 32.000 (Harminckettőezer) Ft elsőfokú részperköltséget, és 8 napon belül, leletezés terhével az iratoknál rójon le 32.600 (Harminckettőezer-hatszáz) Ft hiányzó kereseti illetéket, egyebekben helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül az alperes részére 107.000 (Százhetezer) Ft másodfokú részperköltséget megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a „...” című dal szövegének egyedüli szerzője felperes neve. Megállapította, hogy az alperes a felperes névfeltüntetéshez fűződő jogát megsértette, amikor a „...” címmel megjelent könyvben a „...” című dal szerzőjének magát tüntette fel. Eltiltotta az alperest attól, hogy a jövőben a dal szerzőjének magát tüntesse fel. Kötelezte az alperest, hogy 30 napon belül a „...” című - még meglévő könyvpéldányokon - tüntesse fel, hogy a „...” című dal egyedüli szövegírója a felperes. Kötelezte az alperest, hogy a jogsértést megállapító ítéleti rendelkezést 15 napon belül tegye közzé egy ízben a

„Népszabadság” című napilapban, továbbá ugyanezen határidőben fizessen meg a felperesnek 500.000 Ft nemvagyoni kártérítést, és az összeg után 2005. október 19-től a kifizetésig terjedő időre járó törvényes kamatot. Ez utóbbi ítéleti rendelkezést 50.000 Ft erejéig előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 543.000 Ft jogdíjat, és az összeg után 2003. július 1. napjától a kifizetésig terjedő időre járó törvényes mértékű kamatot, valamint 82.050 Ft perköltséget, amely összegből 52.050 Ft után általános forgalmi adó fizetésére is köteles.

A megállapított tényállás szerint az alperes 2005. áprilisában ünnepelte születésnapját a ... Klubban, ahol bemutatták, a „...” című könyvet, a jelenlévők abból tiszteletpéldányt is kaptak. A könyv borítóján a szerzőről készült fénykép mellett ... db sláger címe, közöttük szerepel a „...” című dal is. Ennek a dalnak a zenéjét és szövegét írta.

A felperes 2005. májusában levélben közölte az alperessel, hogy a megjelent könyv borítóján feltüntetett „...” című dal magyar szövegének eredeti szerzője egyedül ő. Sérelmezte, hogy úgy adták közre a dal szövegét a könyvben, hogy a nevét nem tüntették fel. Az alperes válaszlevelében elismerte, hogy a dal szövegírójaként a felperes nem került feltüntetésre, ezért elnézést kért. Elégtételt is hajlandó volt adni úgy, hogy az utánnyomásokban a felperes nevét, mint szövegíróként feltüntetik, a már kinyomtatott könyvekben pedig egy hibajegyzéket helyeznek el. A felperes ezután anyagi igénnyel is fellépett, amit az alperes nem ismert el, de a vita rendezése érdekében hajlandó volt 50.000 Ft-ot megfizetni a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felek 1979. december 12-én kelt - a Szerzői Jogvédő Hivatalhoz a dal magyar szövegírói része tekintetében a jogdíj 25-75 %-os megosztása tekintetében benyújtott - nyilatkozata jogot nem keletkeztet. Rámutatott arra, hogy a Szerzői Jogvédő Hivatal létesítéséről szóló 106/1952. (X11.31.) MT rendelet nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely szerint a mű bejelentése szerzői jogot keletkeztet. A nyilatkozat tételekor hatályos, a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény (Szt.) 4. §-ának (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta.

A kihallgatott tanúk előadásából arra a következtetésre jutott, hogy a dal magyar nyelvű szövegének szerzője egyedül a felperes volt, ennek ellenkezőjét az alperes nem bizonyította.

Súlytalannak tartotta az alperesnek azt a hivatkozását, hogy egyedül neki volt feljogosítása arra, hogy magyar nyelvű szöveget a külföldi zeneszerző dalához megírja, és azt is, hogy a Szerzői Jogvédő Hivatal felé tett közös nyilatkozatot a felperes, mint akaratával ellenkezőt nem támadta meg.

A dal magyar nyelvű szövege készítésének idején hatályos Szt. és a végrehajtására kiadott 9/1969. (X11. 29.) MM rendelet rendelkezéseit látta alkalmazhatónak a jogsértés megállapítására, vagyis arra, hogy az alperes a megjelent könyvben a felperes névfeltüntetéshez való szerzői jogát megsértette.

Ismertette, hogy 9/1969. (X11.29.) MM rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a törvény védelme alá tartozó alkotások közé sorolták a szöveges zeneművet is. Az Szjt. 4. § (1) bekezdése szerint pedig a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző). Az Szjt. 9. § (1) bekezdése szerint a szerzőt megilleti a jog, hogy művén szerzőként feltüntessék, míg a (2) bekezdés szerint a szerző követelheti, hogy e minőségét senki se vonja kétségbe.

Rögzítette, hogy a jogsértő magatartás, amikor az alperes a könyvben megjelenő dalok listáját a kiadónak átadta, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (új Szjt.) hatályba lépését követően történt, ezért annak rendelkezéseit alkalmazta a jogkövetkezmények tekintetében. Ennek megfelelően az új Szjt. 94. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét a felperes névfeltüntetésének elmaradása miatt, mivel az alperes magát tüntette fel a „...” című dal egyedüli szerzőjének, az új Szjt. 94. § (1) bekezdés b) pontja alapján eltiltotta attól az alperest, hogy a jövőben a dal szerzőjének magát tüntesse fel. Kötelezte a jogsértés abbahagyására, a meglévő könyvpéldányokon annak feltüntetésére, hogy a dal egyedüli szövegírója a felperes. A nyilvános elégtétel adására az új Szjt. 94. § (1) bekezdésének c) pontja alapján kötelezte az alperest.

A felperes által gazdagodás visszatérítése címén követelt jogdíj megfizetésére irányuló igény tekintetében azt fejtette ki, hogy miután a felperes a mű egyedüli szerzője, a közös jogkezelő szervezet által kifizetett, a felhasználás ellenében járó díjösszeg is egyedül őt illeti meg. Mivel az alperes nem vitatta, hogy 500.000 Ft körüli összeget kaphatott kézhez, és a felperes pontosan kiszámította, hogy a neki kifizetett 75 %-os jogdíjrészesedéshez képest mekkora lehetett az alperesnek kifizetett 25 %-ot kitevő részesedés, a gazdagodás iránti igénynek az új Szjt. 94. § (1) bekezdésének e) pontja alapján helyt adott.

Az új Szjt. 94. § (2) bekezdése alapján előterjesztett nemvagyonai kárigény tekintetében rögzítette, hogy arra alapot ad, ha a szerző személyhez fűződő jogát megsértik.

A nemvagyonai hátrány bekövetkezésének vizsgálata körében értékelte azt a felperesi előadást, hogy több magyar nyelvű dalszöveg szerzője és élete folyamán a legsikeresebb dalának tartotta a perbeli dalt. Ezért elfogadta, hogy különösen sérelmes volt számára, hogy a könyv borítóján a dalt az alperes szerzeményeként tüntették fel. Rögzítette, hogy a felperes a szakmában ismert zeneszerző és szövegíróként tevékenykedett Magyarországon és Európában is a legmagasabb kategóriába sorolt hivatásos előadóművészként. Utalt a tanúk előadására, amelyből kitűnt kétkedésük és megdöbbenésük arra vonatkozóan, hogy ezek szerint nem a felperes a dal szerzője, ami nyilvánvalóan a felperes megítélését befolyásolta, legalábbis átmenetileg. A felperes hozzátartozói tanúként úgy nyilatkoztak, hogy a felperest nagyon mélyen érintette az a tény, hogy kétségbe vonták, hogy a legsikeresebb dala az ő szerzeménye lenne. Mindezek alapján bizonyítottanak fogadta el, hogy a felperest a személyhez fűződő jogának sérelmével összefüggésben nemvagyonai hátrány érte.

A jogsértés terjedelmére, azaz az értékesített könyvpéldányokra nézve a könyvkiadó tanúnyilatkozatát értékelve különös súllyal vette figyelembe, hogy az alperes maga adta elő, hogy a ... Klubban a születésnap ünnepség alkalmával az öt ünneplők között az 1200 példányban kinyomtatott könyv háromnegyed részét osztotta szét ajándékként, a fennmaradt példányok szűk körben kerültek terjesztésre. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság mérlegeléssel nem látta eltúlzottnak és aránytalannak a felperes által követelt 500.000 Ft nemvagyoni kártérítést, amelyet a Ptk. 355. § (1) bekezdése alapján ítélt meg. Az alperes által elismert 50.000 Ft tekintetében az ítéleti rendelkezést a Pp. 231. § d) pontja alapján előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy az ítéletnek a jogsértést megállapító rendelkezése oly módon kerüljön megfogalmazásra, mely szerint „a bíróság megállapítja, hogy a ... című költemény/vers/szöveg egyedüli szerzője felperes neve”. Ezen felül a nemvagyoni kártérítésként az elismert 50.000 Ft feletti marasztalási összeg, valamint az 543.000 Ft jogdíj és azok kamatai tekintetében a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy ... szerző „...” című dalára vonatkozóan a ... nevű külföldi kiadó 1979-ben engedélyezte számára, hogy a dal magyar nyelvű szövegét megírja. Hangsúlyozta, hogy ő rendelkezett a dal magyar nyelvű szövege tekintetében a Magyarországra vonatkozó kizárólagos felhasználási joggal.

Megismételte az elsőfokú eljárás során tett előadását, miszerint a szerzőtől az engedély megkérésére azért került sor, mert című készülő lemezére szeretne volna felvenni ezt a dalt is. A felvételek készítése során a felperes technikusként dolgozó leányától értesült arról, hogy már létezik erre a dallamra magyar szöveg. A felhasználási engedélyére tekintettel kötöttek megállapodást felperessel, és a szövegben kisebb változtatást is eszközölt.

Hivatkozott a korábban hatályos Szjt., valamint az új Szjt. 4. § (2) bekezdésére a fordítás szerzői jogi védelmét illetően. Érvelése szerint a perbeli magyar nyelvű dalszöveg is akkor élvezhet szerzői jogi védelmet, ha egyéni, eredeti jellege van és az eredeti mű szerzője a felhasználásra engedélyt adott. Amennyiben felperes a dalszöveg egyedüli szerzője, úgy az általa írt szöveget csak felhasználási engedély birtokában alkalmazhatja az eredeti külföldi dal zenéjére. A felperes azonban ilyen engedéllyel nem rendelkezett.

Nem vitatta, hogy a Szerzői Jogvédő Hivatalhoz benyújtott megállapodás nem keletkeztet szerzői minőséget. Azt hangsúlyozta, hogy miután a Jogvédő Hivatal feladata a jogdíjak szerzők közötti felosztása és kifizetése, nyilatkozatukban nem is a szerzői minőség feltüntetését vagy megállapítását, hanem a jogdíj 25-75 %-os arányban történő felosztását és kifizetését kérték. Álláspontja szerint a felperessel a felhasználási engedély ellenében állapodtak meg a szerzői jogdíj ötöt illető 25%-ában.

Előadta azt is, hogy szakmai hírnevének és ismertségének is köszönhetően a felperes szövege számos alkalommal megjelent, amit nélküle a felperes nem ért volna el. Mindezzel a felperes is tisztában volt, és ennek, valamint az engedélynek a fejében írta alá a megállapodást. A megállapodás benyújtását követően a mű sok alkalommal került felhasználásra, évtizedeken keresztül megfelelt felperesnek.

Nem vitatta, hogy nem került feltüntetésre a felperes neve és továbbra is vállalta a meglévő példányokon a hiba feltüntetését, a sérelem orvoslására pedig a felperes által kért napilapban a közlemény megjelentetését, valamint 50.000 Ft nemvagyoni kár megfizetését. A további összegek megfizetése azonban álláspontja szerint nem áll arányban az okozott jogsérelemmel.

Sérelmezte, hogy az ítélet nem értékelte, hogy a kiadvány egy alkalmi, ünnepi kötet, amelyet születésnap ajándékként állítottak össze, és nem a kereskedelmi forgalmazás volt az elsődleges célja.

A jogdíj összegét illetően utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság - elfogadva a felperes kalkulációját - annak pontos számítását nem vizsgálta.

A nemvagyoni kár tekintetében kihallgatott , és ... tanúk tekintetében megjegyezte, hogy a felperes hozzátartozóiként nem lehet elfogulatlanak tekinteni őket.

A másodfokú tárgyaláson hangsúlyozta, hogy a Szerzői Jogi Hivatalhoz benyújtott írásbeli nyilatkozat polgári jogi megállapodásnak tekintendő. Hivatkozott arra, hogy miután egyedül ő rendelkezett az eredeti dal zenéjét és az ahhoz tartozó szöveget illetően felhasználási engedéllyel, a felperes csak az általa írt szöveg, mint prózai mű egyedüli szerzője lehet. A dalban felhasznált szöveg tekintetében továbbra is állította, hogy szerzőtárs, mert szerinte a dalszövegben szereplő „mocskos” szó helyett „és az” szóra való cserélés az ő alkotói minőségét megalapozza.

Előadta, hogy bár a felperes szövegével a dalt 1963. és 1980. közötti években szórakozó helyeken játszották, de a felhasználási engedély hiánya miatt a felperes nem kaphatott jogdíjat, a dal nem szólalhatott meg a rádióban és a televízióban, a zene-felhasználási engedély hiányában lemezen sem lehetett kiadni. Ezért volt szüksége a felperesnek az ő engedélyére. Ennek tudatában fogadta el a felperes a jogdíjjal kapcsolatos 25 %-os igényét. Előadta, hogy a külföldi kiadótól kapott engedély a magyar fordítás tekintetében neki adott felhasználási jogot, arra is feljogosítva, hogy másnak adjon engedélyt a fordításra. Az engedélyt nem ő, hanem az akkori gyakorlatnak megfelelően vagy a Szerzői Jogvédő Hivatal vagy a Hanglemezkiadó vagy a rádió szerezte be.

A felperes az ítélet helybenhagyását kérte.

Azt hangsúlyozta, hogy egyetlen szó kicserélése a dalszövegben nem minősülhet alkotói közreműködésnek. Magyarországon már jóval 1979. előtt „...” címmel és az

ő magyar nyelvű szövegével vált ismertté a dal. Az alperes pedig tisztában volt azzal, hogy a Szerzői Jogvédő Hivatalnál ő élt elsőként műbejelentéssel 1979. november 29-én és miután azt a Hivatal el is fogadta, nyilvánvalóan nem volt jogi akadálya a műbejelentésnek. Nem önálló versként, hanem ... zenéjéhez tartozó szöveggént került nyilvántartásba véve.

Nem vitatta, hogy az alperesnek volt kizárólagos engedélye a fordításra, de ezt irrelevánsnak tartotta, mivel nem fordítás készült, hanem önálló magyar szöveg volt az általa írt dalszöveg. Előadása szerint azért állapodott meg az alperessel, mert a zenefelhasználáshoz való engedély hiányában nem kerülhetett volna lemezre az ő szövegével a dal. Kényszerhelyzetben volt, amikor saját rendelkezése folytán történt a jogdíjak átutalása az alperes részére. Álláspontja szerint nem kellett volna megátadnia a jogdíjra vonatkozó megállapodást.

A fellebbezés nagyobb részt alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését a fellebbezés keretei között bírálta felül. A jogsértést megállapító, valamint a jogsértéstől a jövőben eltiltó, továbbá a jogsértő állapot megszüntetésére és az elégtételadásra vonatkozó, valamint a nemvagyoni kártérítés összegéből 50.000 Ft megfizetésére kötelező döntés nem volt fellebbezéssel érintett rendelkezés.

A fellebbezés sérelmezte, hogy az ítélet a „dalszöveg” tekintetében állapította meg a felperes egyedüli szerzőségét, mert az alperes szerint ez csak a szöveg, mint prózai mű tekintetében lehet megállapítani. Támadta továbbá a fellebbezés az 543.000 Ft jogdíj visszafizetésére és az 50.000 Ft-ot meghaladó, további 450.000 Ft nemvagyoni kártérítés megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést.

A fellebbezéssel érintett rendelkezéseket vizsgálva a másodfokú bíróság a következőket állapította meg.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában helyesen mutatott rá arra, hogy a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta. A mű létrehozásában való alkotó jellegű részvétel hiányában szerzői, társszerzői minőséget megállapodás nem eredményezhet. Ez a szabály megfelelően irányadó a fordítás, mint származékos mű esetében. Az alkotói jelleg ténykérdés és nem a felek megállapodásának a kérdése.

A fentiekből következően tehát a feleknek a Szerzői Jogi Hivatalhoz benyújtott nyilatkozata - amely kapcsán az alperes helytállóan állítja, hogy az a polgári jog szabályainak megfelelő megállapodásnak minősül - önmagában nem alapozza, nem alapozhatja meg az alperes társszerzői minőségét.

Az alperes nem is a megállapodásra alapítottn érvelt azzal, hogy társszerző, hanem azt állította, hogy a felperes által még 1963-ban megírt dalszövegben a javaslatára történt egyetlen szó kicserélése alkotói jellegű volt, társszerzővé tette.

A másodfokú bíróság azonban a felperessel értett egyet abban, hogy ez társszerzőséget eredményező, alkotói jellegű közreműködésnek nem értékelhető, ezen alapulón a zenéhez írt dalszöveg (fordítás) tekintetében nem minősülhet az alperes társszerzőnek. A felek megállapodása sem ezt kívánta elismerni. Nem az alperesnek a fordításban való közreműködése miatt rögzítették, hogy 25 % jogdíj jár az alperesnek, hanem - a felek lényegében egyező előadásából kitűnően - a felhasználási engedély fejében kért és kapott ellenértéket az alperes, amelynek összegét a jogdíjhoz képest, annak 25 %-ban határozták meg.

Nem volt vitás a perben, hogy ... című dalához a magyar nyelvű szöveg már létezett és ismert volt a felek megállapodásának időpontjában. A felek egyező előadása szerint a felperes azt már 1963-ban elkészítette, de engedély nélkül kapcsolta saját dalszövegét a külföldi zeneszerző művéhez, amely még az akkori 1921. évi LIV. törvény értelmében sem eredményezhetett oltalmat. Az ekkor hatályos jogszabályi rendelkezések alapján is kizárólagos jog illette meg a szerzőt a mű felhasználására és a felhasználás engedélyezésére érve ez alatt az átdolgozást, fordítást is (a szerzői jogról szóló 1921. évi LIV. törvénycikk 1., 7. és 8. §). A felek megállapodásának időpontjában hatályos Szjt. 13. § (1) bekezdése is a szerző hozzájárulását kívánta meg a mű jogszerű felhasználásához.

A peradatokból megállapíthatóan a felperes - általa sem vitatottan - nem rendelkezett az eredeti mű felhasználására engedéllyel, ezt a külföldi kiadótól az alperes kapta meg, állítása szerint jogot kapott arra is, hogy a mű felhasználására további engedélyt adjon. Az alperes ilyen jogosultsággal bíróként tárgyalt a felperessel arról, hogy a már elkészült dalszöveghez felhasználási engedélyt biztosít részére, ha ennek fejében megkapj a jogdíj 25 %-át.

Az 1979. december 12-én kelt nyilatkozatban ez okból rendelkeztek a Szerzői Jogvédő Hivatal felé úgy, hogy az alperesnek kerüljön kifizetésre a jogdíj 25 %-a. Ez a nyilatkozata a felek egymás közti viszonylatában a polgári jog szabályainak megfelelő megállapodás volt, amelyet az a közös egyező akarat hozott létre (Ptk. 205. § (1) bekezdés), hogy a felperes az alperestől szerezzen utólagos felhasználási engedélyt, ezzel biztosítva, hogy a dal fordítása szerzői jogilag jogszerűnek minősüljön.

A perben nem tette vitássá a felperes, hogy az alperes az eredeti szerzőtől kapott engedélyen alapulón jogosultsággal rendelkezett arra is, hogy részére adjon felhasználási engedélyt. A megállapodásból következően az alperes erre jogosultnak tekintette magát és a körülmények, mint pl. az, hogy a Szerzői Jogi Hivatal elfogadta az adott tartalmú nyilatkozatot szintén arra utalnak, hogy jogszerűen sor kerülhetett az engedélyezésre.

Az alperes ugyan hangoztatta a perben, hogy „kizárólagos” felhasználási engedélye volt, de ez szerzői jogilag a felhasználó és a szerző jogviszonyában rendezi azt a kérdést, hogy a szerző olyan jogot engedélyezett-e a felhasználásra, amely szerint

ő maga nem engedhet másnak felhasználási jogot (a felhasználónak engedélyezett kizárólagos jog Szt. 28. § (2) bekezdés). A kizárólagos felhasználási engedély tehát nem azt a kérdést dönti el, hogy a felhasználó átruházhatja-e az engedélyt, illetve adhat-e harmadik személynek felhasználási engedélyt, vagyis alfelhasználási jogot engedélyezhet-e.

Amennyiben az alperes jogosult volt másnak felhasználási jogot engedélyezni - amit tehát a felperes nem vont kétségbe -, akkor annak jogszabályi akadálya nem volt, hogy ennek fejében ellenértéket kössön ki. A felperes elfogadta az alperes ezzel kapcsolatos kikötését és vállalta, hogy a megszerzett engedély fejében az alperest részesíti a jogdíjból, annak 25 % mértéke erejéig. A felperes ugyan érvelt azzal, hogy az adott körülmények között olyan helyzetben volt, hogy más választása nem lehetett, de a megállapodást mindez ideig nem támadta meg. Ebből következően a megállapodáson alapulóan alperes által felvett jogdíjrész visszafizetése iránt a jelen perben alaptalan kereseti kérelmet terjesztett elő a felperes. A visszakövetelésnek nincs jogalapja. A kérdéses összeghez nem jogalap nélkül jutott hozzá az alperes, hanem a megállapodás eredményeként, a felhasználási engedély fejében.

Az elsőfokú bíróság az új Szt. 94. § (1) bekezdés e) pontja alapján tartotta jogosnak az igényt. A szerzői jogi törvény szóban forgó, 94. §-a a szerző jogainak megsértése esetében érvényesíthető igényekről rendelkezik. Jelen ügyben azonban jogsértésként csak az nyert megállapítást, hogy az alperes a felperes névfeltüntetéshez fűződő jogát sértette meg azzal, hogy magát tüntette fel a „...” című könyvben a „...” című dal szerzőjének. Ezzel a jogsértéssel összefüggésben nyilvánvalóan fel sem merülhetett, hogy gazdagodás címén a 2001-től kimunkált jogdíjak alapul vételével ítélje meg a bíróság a felperesnek az 543.000 Ft-ot.

Következésképpen az elsőfokú bíróság nem csak abban tévedett, hogy a felek fent tárgyalt nyilatkozatában foglaltakat nem tekintette a polgári jog szabályai szerint létrejött megállapodásnak, és nem vizsgálta, ezen alapulóan a jogdíj visszakövetelése iránti igénynek van-e jogalapja, hanem a 2005-ben megvalósított jogsértés kapcsán vezette le helytelenül az azt megelőző időszakban felvett jogdíj tekintetében az igény alaposságát az Szt. 94. § (1) bekezdés alapján.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva elutasította a felperesnek a gazdagodás visszatérítése címén 543.000 Ft jogdíj visszafizetésére kötelezés iránti kereseti kérelmét.

Az alperesi fellebbezés sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság az általa megállapított jogsértéssel összefüggésben a felperes javára 500.000 Ft nemvagyoni kárt ítelt meg. Nem vitatta a jogsértés tényét, a nemvagyoni kárigényt megalapozó felróhatóságot és a hátrány bekövetkezését csak a bekövetkezett hátrányhoz képest túlzott összegűnek tartotta a megítélt kártérítést.

A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatosan a következőket hangsúlyozza. A névjog, ezen belül a névfeltüntetési jog szerzői személyhez fűződő jog, amelynek

megsértése miatt érvényesített nemvagyonai kártérítési igény elbírálásának szempontjai ugyanazok, mint amelyeket más jellegű személyhez fűződő jog kapcsán a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében is megfogalmazott. Ezekből levonható az a következtetés, hogy a szerző csak akkor tarthat igényt - egyéb feltételek megléte esetében - nemvagyonai kártérítésre, ha bizonyítja, hogy a jogellenes magatartással okozati összefüggésben hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez a nemvagyonai kártérítés megítélése indokolt (EBH.2000.302., BH.2001.12.). A nemvagyonai kártérítésként a károsultat ért hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges kárpótlásként olyan kárösszeget kell megítélni, amely arányban áll az elszenvedett sérelemmel.

Az adott esetben arra nézve volt bizonyíték, hogy a felperest pszichésen megviselte, hogy az alperes könyvében a szerzői minősége nem nyert feltüntetést és a környezete is meglepődött azon, hogy a neve nem szerepelt a könyvben mivel a környezete is úgy tudta, hogy ő a dal szerzője.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a szerzői jog megsértésével általában együtt járó „szokásos” felháborodáson túl azt meghaladó pszichés következmény a felperes esetében igazolást nyert, de az elszenvedett sérelem, a bekövetkezett hátrány - a bírói gyakorlatot is tekintetbe véve - 100.000 Ft-ot meghaladó kártérítési összeg megítélését nem indokolja. A perbeli körülmények ismeretében sem a jogsértés súlya, sem a hátrány jellege nem tette indokoltá az 500.000 Ft-os kártérítési összeget. Utal a másodfokú bíróság arra, hogy ha a felperes környezete az elmúlt több, mint 40 év alatt annak az ismeretnek volt birtokában, hogy a felperes fordította a dalszöveget, akkor nyilvánvalóan nem következtek másra abból, hogy az adott könyvből kimaradt a felperes neve. Nem feltételezhető, hogy a felperes szerzőségét ezen alapulón - szemben az elmúlt 40 tapasztalataival - kétségbe vonták.

Minderre figyelemmel a másodfokú bíróság csak 100.000 Ft és kamatai erejéig ítélte alaposnak a nemvagyonai kárigényt és ezt meghaladóan a felperes kereseti kérelmét elutasította.

Az alperesnek a dalszöveg tekintetében a felperes egyedüli szerzőségét megállapító ítéleti rendelkezést érintő a szövegezés módosítására irányuló fellebbezési kérelmét a másodfokú bíróság nem találta alaposnak.

Ennek kapcsán a másodfokú bíróság utal arra, hogy a felperesi kereset nem prózai mű/vers tekintetében kérte eldönteni a szerzőség kérdését, hanem kifejezetten a zenéhez tartozó dalszöveg vonatkozásában. A kereset arra irányult, hogy a bíróság azt állapítsa meg, hogy a dal szövegének ő az egyedüli szerzője, és nem prózai mű tekintetében kérte a szerzőség megállapítását. Az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezése a keresetnek felelt meg. Annak megváltoztatását alaptalanul kérte az alperes.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes a másodfokú eljárásban azt hangsúlyozta, hogy oly mértékben önálló az általa írt szöveg, hogy annak már szinte köze sincs a spanyol szöveghez. Ezt az érvelést nem tekintette a másodfokú bíróság úgy, hogy a felperes önálló prózai mű alkotására hivatkozna, hanem a fordítás egyéni eredeti jellegét érintő, annak mértékére vonatkozó nyilatkozatnak értékelte, mivel az nem kétséges, hogy kifejezetten a zeneműhöz kapcsolódó fordítás készült, a zenével együtt való megszólaltatás céljával. Ebben az esetben a dalszöveg fordítása, mint fordítás esik oltalom alá és nem prózai műként.

A kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a nem vagyoni kártérítés összegét 100.000 Ft-ra és kamataira leszállította, ezt meghaladóan a nem vagyoni kártérítés iránti követelést, valamint a jogdíj és kamatai megfizetésére irányuló kereseti kérelmet elutasította, egyebekben helybenhagyta.

A megváltozott pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján módosítani kellett az elsőfokú perköltség viseléséről szóló ítéleti rendelkezést. A felperes a jogsértés megállapítása és az ahhoz tapadóan megítélt jogkövetkezmények tekintetében, valamint az összegszerű követeléséből 100.000 Ft nemvagyoni kártérítés erejéig pernyertes lett, míg az alperes nagyobb részben, az elutasított 943.000 Ft tekintetében minősül pernyertesnek. Ezért a 32/2003.(VIII.22.)IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapján számított részperköltség megilleti a nagyobb arányban nyertes alperest. Ennek megállapításánál javára általános forgalmi adót vett figyelembe, a felperesnél pedig tekintetbe vette a lerótt kereseti illetéket, a nyertes rész vonatkozásában.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a felperes a szerzői jogdíj visszakövetelése címén előterjesztett keresete után elmulasztotta leróni a kereseti illetéket, ezért Itv. 74. § (2) bekezdése, valamint a 6/1986.(VI.26.)IM rendelet 11. §-a alapján kötelezte leletezés terhével a hiányzó kereseti illeték lerovására.

A másodfokú bíróság a feleknek járó másodfokú részperköltségről is a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. A nagyobb részben pernyertes alperesnek járó másodfokú részperköltség összegét a 993.000 Ft fellebbezési pertárgyértékre és ebből 943.000 Ft tekintetében pernyertessége figyelemmel, a 32/2003.(VIII.22.)IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (3) és (5) bekezdései alapján állapította meg, az ügyvédi munkadíj után általános forgalmi adó, valamint a lerótt fellebbezési illeték figyelembe vételével.

Budapest, 2007. július 10.

Tóth Lászlóné dr. s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

. Lesenyei Terézia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági ügyintéző